

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Lvdovici Molinæ, E Societate Iesv Theologiæ Doctoris, &
Professoris, Commentaria, In primam D. Thomæ partem**

Molina, Luis de

Lugduni, 1622

Articvlvs XI. & XII. De voluntate signi & quot signa sint diuinæ voluntatis.
art. 11. & 12. disput. vnica.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73915)

apud inferos: iustos vero, qui reliquias peccatorum deferunt perfoluendas ex hac vita, apud ignem purgantem. Ex Scripturis etiam constat, Deum in hac vita saepe punire peccata, quod non aliter esse potest, quam si velit peccatoribus mala poenae, quibus eos punit. Cum autem maius sit bonum iustitiae, quod Deus ex punitione peccatorum intendit, quam sit natura bonum, quo prius malum poenae pro peccatis infligitur, utique intuitu illius maioris boni aequissimè, ac sanctissimè vult malum poenae, quod prius minori bono.

Dubium an Deus precipere queat, quod fieri nullo pacto vult.

Quaerit Durandus in 1. dist. 47. quaest. 7. vtrum Deus precipere possit, quod neque conditionali, neque absoluta voluntate vult fieri. Pars quae negat suaderi potest, quoniam cum praecipuum sit voluntas signi, significare debet aliquam voluntatem, vel absolutam, vel conditionalem eiusdem obiecti, quae formaliter sit in Deo.

Contraria vero pars potest ex eo probari, quoniam praecipit Abrahamo immolationem Isaac, quam neque absoluta voluntate, neque conditionali volebat.

Solutio.

Breuitus tamen dicendum est posse praecipere id, quod licet nulla voluntate velit esse, vult tamen ut is, cui praecipuum imponit, idem velit facere, vel saltem teneri facere, ut in praecipuo Abrahamae imposito interuenit.

ARTICVLVS X.

Vtrum Deus habeat liberum arbitrium.

Liberum arbitrium esse formaliter in Deo.

CONCLUSIO est. In Deo est libertas arbitrij, non quidem comparatione suae bonitatis, quam necessario diligit, atque vult esse, sed comparatione aliarum rerum, quas & velle, & non velle, aut etiam nolle potest, ut ex dictis artic. 3. & 4. est manifestum. Est vero in Deo libertas arbitrij non solum eminenter, sed etiam formaliter, seculum tamen omni imperfectione arbitrij creati, nempe facultate ad peccandum, atque non solum mutabilitate, sed & vicissitudinis obumbratione, quae ex imperfectione voluntatis creatae proficiscitur. Porro arbitrij libertas ita spectata, dominiumque proprietarium operationum, perfectio est simpliciter. Legito quae articulis citatis, & quaest. 2. artic. 3. dicta sunt.

ARTICVLVS XI. & XII.

De voluntate signi, & quot signa sint diuinae voluntatis.

DISPVATIO VNICA.

Voluntas diuina quomodo signa.

QVINQUE signa diuinae voluntatis à Theologis traduntur, nempe praecipuum, prohibitio, consilium, operatio, & permissio. Cum autem praecipuum duobus modis sumi possit, vno latè, ut comprehendit prohibitionem praecipuumve negatiuum, altero vero presertim, pro solo praecipuo affirmatiuo: hoc loco sumitur posteriori modo: vnde praecipuum & prohibitio duo signa diuinae voluntatis constituuntur. Consilium vero sumitur, ut comprehendit tam affirmatiua, quale est illud: *Si vis perfectus esse, vende, vende quae habes, &c.* quam negatiua, cuiusmodi est, *non ducere uxorem, vel bémoe vitam ducere.*

Operatio est signum voluntatis Dei absoluta,

A qua vult talem operationem esse, quando scilicet à Deo proficiscitur. Cum enim Deus agat per voluntatem, eamque absolutam, qua hic, & nunc vult hoc vel illo modo agere, utique si à Deo aliqua sit operatio, illa est signum voluntatis absolutae, qua in illam voluit eo modo influere. Operationes etiam causarum secundarum, quae ab arbitrio creato non pendent, signa quoque sunt voluntatis absolutae in Deo, quae eas esse voluit, eaque volitione, qua statuit ita mundum fabricare: tribuunturque Deo, ut earum auctori mediantibus causis secundis. Illae vero, quae ab arbitrio creato pendent, si bonae sint, signa

Operatio quo pacto sit signum diuinae voluntatis.

B sunt absolutae Dei voluntatis, qua non solum per concursum generalem: aut etiam specialem, praesertim si ad ordinem gratiae spectent, voluit ad eas concurrere, sed etiam qua, prauidens pro libertate arbitrij creati ita futuras, eas, ut sibi gratas ac desideratas, absolute voluit, ut artic. 6. disput. 1. explicatum est. Si vero sint malae moraliter, signa quidem sunt Deum tamquam causam omnium rerum diuersalem voluntate absoluta voluisse in eas influere concursu generali, ut eadem disput. ostensum est. Ceterum eiusmodi operationes, si in particulari considerentur, ut effectus proprii sunt arbitrij creati, nulla ratione sunt signa, quod Deus illas esse velit, sed solum quod velit eas permittere.

C Ut vero intelligatur quomodo pacto permissio signum constituatur diuinae voluntatis comparatione eorum quae mala sunt, & potissimum culpae (alia namque mala ex intentione diuina esse possunt, atque adeo volita voluntate absoluta, licet interdum sint solum ab eo permissa) obseruandum est, cum id permittere quis dicatur, quod prauidens aut certe, si res perfectè non cognoscat, timens, vel timere debens, esse futurum, non impedit, cum possit, ad permissionem tria esse necessaria. Primum est, ut prauideatur futurum. Secundum, ut possit impediri. Tertium, ut non impediatur. Atque in hoc tertio positus illis aliis duobus, sita est ratio permissiois. Obseruandum deinde, nos quidem duobus modis posse aliquid permittere. Vno, eliciendo actum voluntatis, quo nolimus impedire, quod possumus. Altero nullum eliciendo actum, vel quia non aduertimus, cum aduertere possumus: vel quia continemus actum. Eiusmodi autem permissio, licet non sit à nobis volita formaliter, est tamen voluntaria, quatenus in potestate nostra est id impedire, quod non impedimus, potestque alicui interpretari, ut, aut etiam imputariue volita, si id impedire tenebamur, ut 1. 2. q. 6. explicatum est. Deus autem quicquid permittit, actu voluntatis videtur velle permittere. Tum quia in eo est perfecta scientia omnium, quae futura sunt, nisi ipse ea impediat: neque est, cur contineat determinationem suae voluntatis in permitendis iis, quae voluntariè est permissurus, quin potius ad perfectam ipsius prouidentiam spectare videtur id statuire. Tum etiam, quia ex aeternitate habet scientiam liberam futurorum omnium contingentium, quae ex voluntariis ipsius permissibus futura sunt: neque id aliter videtur posse cognoscere, quam in determinatione liberae suae voluntatis, qua ea statuit permittere. Ex his patet, quaecumque permissionem mali moraliter, aut cuiusuis alterius, quod Deus solum permittat, non tamen intendere, aut velle dicatur, signum esse voluntatis diuinae, qua id ex aeternitate constituit ita permittere.

Permissio quodnam signum sit voluntatis diuinae.

Trium ad permissioem necessaria explicantur.

Posse nos voluntariè aliquid permittere dupliciter.

Deus actu voluntatis res permittit.

E Quod eiusmodi quinque externa signa voluntatis diuinae non proprie, sed metaphoricè voluntas Dei dicantur, eo modo quo testamentum voluntas testatoris

Hac signa metaphoricè appellantur voluntas diuina.

testatoris tanquam signum illius dicitur, nulli potest esse dubium. Vtrum verò hæc omnia signa semper significet volitionem, aut nolitionem, quæ propriè & formaliter sit in Deo: an verò tria priora, quando quod Deus præcipit, prohibet, aut consulit, non impletur, solum metaphoricè dicantur signa voluntatis diuinæ, quasi in Deo nulla sit volitio formaliter eorum, quæ ita præcipit aut consulit, sed solum in præcipiendo & consulendo se habeat ad modum volentis, multi, vt artic. 6. disput. 1. retulimus, affirmant: idque redolet D. Thomas hoc loco artic. 11. maxime in responsione ad vltimum. Contrarium nos ostendimus disputatione citata, nempe esse vera signa voluntatis conditionalis, quæ formaliter est in Deo, quæ vult talia fieri, si ipsi etiam homines per suum liberum arbitrium eadem velint. Poterit tamen quis fortè interpretari D. Thomam, vt solum velit non esse signa voluntatis absolutæ, quæ formaliter sit in Deo: non verò negare esse signa voluntatis conditionalis.

A dum quæstione præcedente artic. 6. dictum est. Atque adeò actum peccati, quoad esse in particulari quod habet à libero arbitrio operante contra legem suam, ac proinde operante non id, ad quod operandum à Deo collatum est, non diligit. Probatur ergo prior pars conclusionis, quia diligere est velle bonum: Deus autem omnibus, quæ ab ipso sunt, vult cum minimum bonum ipsum existentia, estque saltem vniuersalis causa illius per suam voluntatem, vt quæstione præcedente ostensum est: ergo Deus diligit omnia quæ sunt. Posterior verò pars conclusionis probatur: quoniam nostra voluntas mouetur à bonitate rerum, ac proinde amor noster efficitur tamquam à parte causæ à bonitate rerum cognita, amor verò diuinus est causa bonitatis rerum. Hoc loco illud animaduerte, licet velle bonum alicui, sit diligere illud: attamen, vt 2. 2. q. 27. artic. 2. dicebamus, diligere ac amare aliquam rem latius patet: affici namque voluntate ad aliquid, est etiam illud diligere: non tamen est velle eadem bonum.

Amor noster ex parte efficitur à rebus: amor Dei est causa bonitatis rerum.

Amor benevolentia, & amicitia, & concupiscentia quid.

QVÆSTIO XX.

De amore Dei.

ARTICVLVS I.

Vtrum in Deo sit amor.

Amor, & gaudium sunt in Deo, odium iudicium & delectatio: reliqua verò affectus non nisi metaphoricè.

A c, & sequenti quæstione disserit D. Thomas de iis, quæ ad actum diuinæ voluntatis spectant. Conclusio huius articuli hæc est, In Deo est amor. Quæ conclusio est de fide, vt constat ex illo 1. Ioann. 4. Deus charitas est. Et ex illo Sapient. 2. Diligis omnia que sunt. Probatur verò à D. Thoma, quoniam in Deo est voluntas pro actu voluntatis, vt quæstione præcedente visum est: sed primus actus voluntatis, sicut etiam primus actus appetitus sentientis, est amor, qui necessariò antecedit cæteros, vt optimè ostendit D. Thomas: ergo in Deo est amor.

Ex actibus & affectibus, quos 1. 2. q. 23. connumerat, solos tres tribuit Deo, nõ vt sunt cum transmutatione aliqua, quo pacto passiones dicuntur, atque ad appetitum sentientem pertinent, sed vt sunt actus voluntatis, neque amorem, & gaudium circa bonum, odium verò sepe detestationem circa malum, reliquos autem egregiè docet in responsionibus argumentorum imperfectionem habere annexam, & ideo Deo non, nisi metaphoricè, tribui posse.

Circa responsionem ad tertium animaduertendum est. Amorem distingui in amorem amicitia, seu potius benevolentia, & in amorem concupiscentia. Amor benevolentia est, quo nobis, aut alteri volumus aliquod bonum. Amor verò concupiscentia est, quo volumus tale bonum. Itaque vnus & idem amor, vt terminatur ad rem quam nobis aut alteri volumus, appellatur amor concupiscentia, vt verò terminatur ad nos, aut alterum, cui illud volumus, dicitur amor benevolentia. Dicitur etiam amor amicitia, sed tunc propriè, quando est ad alterum, qui redamare potest, atque adeò qui intellectu & voluntate præditus est. Amicitia namque propriè est inter duos, positæque est in mutuo amore & communicatione, vt 2. 2. q. 24. artic. 1. latè explicauimus. Amor ergo, quo Deus diligit creaturas intellectu minime præditas, si spectetur quatenus per eum vult, vt habeat bonitates ac perfectiones, quas illis communicat, dicitur Ferrariensis 1. contra gentes, cap. 91. Scotus, Durandus, Gabriel, & alij in 3. dist. 32. non esse quidem amorem concupiscentia, sed esse amorem, non propriè amicitia, sed quasi amicitia. Possumus tamen illum appellare amorem benevolentia, quo illis ea bona, ac perfectiones vult: si verò spectetur quatenus vult creaturas illas, esse ita perfectas in vltimo hominum, simulque in gloriam suam, ad manifestationem scilicet suæ sapientia, bonitatis, & potentia, est amor concupiscentia, quo eas sibi, & nobis ita vult esse. Damnatos licet non diligit Deus amore amicitia, diligit tamè amore benevolentia, & concupiscentia, perinde atque res intellectu carentes, quo ad ipsorum esse naturale.

Damnatos quoque amore diligit Deus.

ARTICVLVS II.

Vtrum Deus omnia amet.

Deus quatenus diligit omnia.

C ONCLUSIO est, Deus diligit omnia, quæ aliquando sunt: aliter tamen ac homo. Prior pars est de fide, vt patet ex illo Sapientia 2. Diligis omnia, que sunt, & nihil casti eorum que fecisti. Intelligendum verò est, Deum diligere omnia, quæ sunt, quatenus ab eo ea intadente sunt proximè vel remotè. Vnde actum peccati diligit quoad entitatem ipsam, quatenus influere vult concursu generali, vt id sit, quod arbitrium creatum pro sua libertate efficere voluerit, quòdque præuidet futurum esse actum peccati: mallet tamen vt nunquam efficeretur, quemadmo-

ARTICVLVS III.

Vtrum Deus equaliter diligit omnia.

VÆSTIO hæc facilis est. Ex parte enim actus, quo Deus res diligit, omnia equaliter diligit: quippe cum vnus & idem ac simplicissimus sit comparatione omnium. Ex parte verò boni, quod eo actu vult rebus, quas diligit, non omnia diligit equaliter, sed meliora magis diligit. Veraque pars conclusionis perspicua est, & certa.

ARTI